

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

19 Vtrùm Summus Pontifex poßit dispensare in voto solemnī castitatis,
præsertim Religiosorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

modo potest dispensare in legibus & in irregularitate. Neque id solum locum habet in Summo Pontifice, sed etiam in Episcopis, & aliis potestatem dispensandi habentibus: quia Iure natura factis est, ut quouis signo suam voluntatem declarent, & nullo Iure positivo statuitur contrarium. Sic Episcopus ordinando eum quem scit esse irregularem, ipso facto cum eo dispensat, si alias poterat. Similiter Superior mittens subditum ad Ordines, ita Siluester ex Archidiacono v. Irregularitas, in fine; & v. Dispensatio, in fine. Idem generatim docet de dispensatione voti & quavis alia Siluester Votum, 4. num. 8. citans Paludanum & Archidiaconum; & D. Antoninus par. 2.

Potest fieri
dissimula-
tione.

tit. 11. cap. 2. §. 9. sequuntur passim recentiores. Imò si Superior sciens votum vel impedimentum subditi videat illum facere contrarium, & non contradicat eum facile possit, censetur hac ipsa dissimulatione dispensare, ut expressè docet Paludanus in 4. d. 38. qu. 4. art. 4. *In omnibus*, inquit, *in quibus Prælati non est taxatus modus cum formula dispensandi, eo ipso dispensant; quo faciunt effectum animi dispensandi, vel sciunt, & non contradicunt, quando facile & libere contradicere possunt.* Idem iisdem verbis docent D. Antoninus & Siluester loco citato, & multi recentiores. Ratio est, quia nisi tali dissimulatione intenderent dispensare, grauius peccarent non reprehendendo, cum nullam habeant causam tacendi, ut supponimus. Confirm. Quia talis dissimulatio censetur rati habitio de prærenti; quæ etiam confert iurisdictionem ad assistendum matrimoniis, & ad audiendas confessiones, ut multis probat Sancius lib. 3. de matrimonio, disput. 35. Ut cum Parochus videt aliquem sacerdotem assistere matrimonio, vel audire confessiones, nec contradicit, cum facile possit, hac enim patientia & tacurnitate censetur ei conferre auctoritatem pro illis actibus in quibus dissimulat; alioquin grauissimè peccaret non contradicendo, ergo eadem sufficiunt ad dispensationem.

Rati habi-
tio de præ-
renti.

Non obstat, quòd ad absolutionem ab excommunicatione non sufficiat, ut Prælati ipso facto ad communionem admitat, aut cum eo communice, ut constat ex Cap. Cum consideres, & Panormitan. ibidem num. 3. de sententia excommunicationis; & Clement. Si Summus Pontifex, eodem; quia forma verbalis, qua ea absolutio significatur, à Iure est præscripta, ut ex illis locis constat; quamuis non certorum verborum formula, secus in dispensationibus.

138
Accepta-
tio.

Tertio requiritur acceptatio eius qui vouit: sicut ut condonatio debiti valeat, requiritur acceptatio debitoris. Confirm. Quia Deus non remittit obligationem voti nisi volenti eo solui; ita nec Prælati concessum remittere nomine Dei nisi volenti. Secus est in dispensatione legum, impedimentorum matrimonij, irregularitatum, absolutione censurarum, & similibus, quæ à sola voluntate Prælati pendunt: in his enim non requiritur acceptatio nec consensus eius qui liberatur.

Fide acce-
ptans.

Si quis fide acceptauit dispensationem vel commutationem voti, non est liber: potest tamen se liberare mutando animum, & interius acceptando, vel priorem inualidam acceptationem ratificando. Idem locum habet in contractibus, quando quis fide vel metu consensit, potest enim postea etiam longo tempore interposito interius

consentire. Ratio est, quia nihil defuit ad firmitatem actus præter consensum internum acceptantis, cum exterius acceptauerit, atqui consensus internus semper præstari potest, quando alter manet in priore consensu. De quo vide supra cap. 18. dubit. 7. in fine.

DUBITATIO XIX.

Utrum Summus Pontifex possit dispensare in voto solemnè castitatis, præsertim Religiosorum.

D. Thomas art. 11.

Votum solemnè castitatis est duplex: aliud est annexum Ordini sacro, aliud in professione Religionis approbatæ nuncupatur. 139

Quod ad prius atinet, Auctores ferè consentiunt (exceptis paucis qui continentiam Iure diuino connexam putant Ordini sacro) Pontificem posse in hoc voto dispensare, hoc autem potest fieri dupliciter. Primo, tollendo legem calibatus ab ordinatione alicuius; seu concedendo ut ordinetur absque obligatione vel promissione continentie. Sed hoc non tam esset dispensare in voto continentie, quam in lege Ecclesiastica, per quam hoc votum Ordini sacro est coniunctum. talis enim nunquam vouit, sed solum exemptus est ab obligatione vouendi & continendi, quæ obligatio est solum ex lege Ecclesiæ. Vnde valet illa dispensatio, etiam si facta esset absque causa; & si ille accepto Ordine matrimonium contraheret, esset validum: neque peccaret contrahendo matrimonium & petendo debitum, nisi sicut is qui vitur dispensatione absque causa obtenta. Vnde seposito scandalo non esset peccatum mortale in illo contractu; quia solum esset quadam inordinatio, quæ in eo sita est, quòd pars vna non sit conformis aliis in eodem corpore. multò minus in petitione debiti, cum ille nullo voto aut præcepto positivo impediatur.

Votum an-
nexum Or-
dini sacro.

Secundo, dispensando propriè in voto iam facto. Sed hæc dispensatio non erit valida ad tollendam obligationem continentie, si non subdit iusta causa: erit tamen valida ad tollendum impedimentum matrimonij. Vnde si contrahat matrimonium, erit validum; non tamen poterit petere debitum: quia vis voti manet, quantum patitur status, tenebitur tamen reddere ob vinculum iustitiæ, quo coniugi est obstrictus: sicut is qui fecit votum simplex castitatis ante matrimonium, nam votum illius iam solum habebit vim voti simplicis.

De altero, nimirum de voto castitatis Religiosorum, est maior difficultas. D. Thomas art. 11. docet Pontificem hoc votum non posse relaxare. Ratio ipsius est, quia votum castitatis statui religio est essentialiter annexum; ac proinde non potest ab hoc statu diuelli. si non potest diuelli à statu, non potest etiam tolli ab homine habente illum statum; quia ille status ab homine tolli non potest, quod probatur, quia hic status consistit in quadam consecratione, per quam totus homo Deo consecratur: id autem quod semel Deo consecratum est, non potest amplius ad vsus humanos conuerti, nec potest desinere esse consecratum, quamdiu integrum manet: ut patet in calice consecrato,

Votum casti-
tatis Religio-
sorum.

140
Sententia
D. Thomæ,
non posse.

secrato, & in homine consecrato in sacerdotem: ergo qui semel est consecratus Deo per votum solemne Religionis, non potest definire esse Religiosus. Unde vltimus infert D. Thomas, non potest dispensari in voto solemnium paupertatis, & obedientiae: quia etiam haec vota essentialiter statui religioso sunt annexa, vel potius innexa, & intrinsece inclusa. Hic est totus discursus D. Thomae, qui consistit in duabus propositionibus: Prior est, Votum castitatis, seu debitum continentiae essentialiter est annexum statui religioso. Haec est verissima, & ab omnibus conceditur, & aperte colligitur ex cap. Cum ad Monasterium. 6. de statu Monachorum. Altera est, Status religiosus non potest tolli ab homine, quamdiu vivit. Haec est ambigua, & à multis negatur. Eandem sententiam de voti castitatis insolubilitate, licet non eodem fundamento, tenet Altsiodorensis lib. 3. Summae cap. 22. Glossa in d. cap. Cum ad Monasterium. & in caput 1. de voto & voti redemptione. Albertus in 4. d. 38. art. 7. Almainus tract. de potestate Papae cap. 3. Siluest. v. Votum 4. q. 5. Sorus l. 7. de Iustitia q. 4. art. 2. Petrus Arragon. q. 88. art. 11. Armilla v. Dispensatio, n. 12.

Duo fundamenta illius sententiae.

Probatio illius.

Probatur haec sententia Primò, Quia nihil est melius continentiam, quo possit pro ea fieri compensatio, iuxta illud Ecclesiastici 26. *Omnis ponderatio non est digna anima continentis.* Ita Altsiodorensis & Glossa. Secundò, In voto solemnium est traditio sui; in voto simplici solum promissio: id autem quod semel est traditum, non potest vniquam repeti. Tertiò, Apostolus Matthaeus noluit dispensare cum Iphigenia Regis Aethiopiae filia, ut Hirtaco nuberet, etiam si ipse promitteret conversionem sui, & regni. Quartò, Si posset dispensare in voto continentiae solemnium, fieri posset ut vivente priori vxore posset quis ducere secundam: ut si Petrus ducta vxore, ante matrimonium consummatum ingrediatur Religionem; deinde Papa dispensante egrediatur, & ducat secundam. Quintò, Si talis voti vinculum posset tollere, posset etiam vinculum matrimonij rati, quod soluitur professione: atqui hoc videtur absurdum: ergo.

Contrarium verius.

141

Verum contraria sententia est multò probabilior, pro qua Dico Primò, Summus Pontifex, si iusta causa sublit, potest relaxare votum solemne castitatis Religiosorum, & cōcedere, ut matrimonium contrahant. Est communis sententia Canonistarum, teste Navarro c. 12. n. 77. & ferè cōmunis Theologorum, Henrici quodlib. 5. q. 28. D. Thomae in 4. d. 8. quaest. 1. art. 4. quaestiuicula 1. ad 3. quantumvis hic mutarit sententiam, ex pravo intellectu Decretalis Cum ad Monasterium, teste Caietano, Richardi ead. dist. ar. 9. quaest. 1. Scoti ibid. q. vnic. Duran. ibid. q. 2. Palud. ibidem quaest. 4. ar. 4. concl. 11. & 12. Anton. 2. part. titul. 11. c. 2. §. 9. Angeli v. Votum q. 5. Caiet. ar. 11. Idem tenent plerique recentiores.

Probatur Primò, Pontifex potest relaxare votum simplex castitatis perpetuae: ergo etiam solemne. Consequentia probatur, quia solemnitas voti sola Ecclesiae constitutione est introducta; ut expressè habetur cap. vnico, de voto, in 6. vbi Pontifex sic ait: *Quod votum debeat dici solemne, ac ad dirimendum matrimonium efficax, nos consilere voluisti. Nos igitur attendentes, quod voti solemnitas ex sola Ecclesia constitutione est inuenta, matrimonij*

Votum solemne quod sit.

vero vinculum ab ipso Ecclesiae capite, rerum omnium conditore, ipsum in paradiso & in statu innocentiae instituentem unionem & insolubilitatem accepit; praesentis declarandum duximus oraculo sanctionis, Illud solum votum debere dici solemne, quantum ad post contractum matrimonium dirimendum, quod solemnizatum fuerit per susceptionem sacri Ordinis, aut professionem expressam vel tacitam alicui de Religiosis per Apostolicam Sedem approbatis. Idem expressè habetur in constit. Gregorij XIII. quae incipit, Ascendente Domino. Si solemnitas est ex sola Ecclesiae constitutione: ergo potest ipsa in ea dispensare: quia potest relaxare suam constitutionem.

Ex his aperte colligitur, voti solemnitatem consistere in eo, quòd ipsum coniunctum sit professioni Religionis approbatae, vel susceptioni Ordinis sacri, & ex coniunctione cum tam praeclearo actu, solemne dici: ait enim Pontifex, *votum solemnizari per susceptionem Ordinis sacri, aut professionem Religionis, id est, solemne fieri.* consistit ergo solemnitas eius formaliter in hac coniunctione. Sicut enim per Ordinem sacrum tradit quis sese irrevocabiliter statui Ecclesiastico: ita per professionem tradit se irrevocabiliter statui Religionis; ita ut nec ipse vniquam possit Religionem deserre, nec Religio possit illum dimittere sic, ut omni vinculo quo se obstrinxerat, maneat solutus. talem enim traditionem ex vsu recepto nomen professio insinuat. Dicitur autem haec solemnitas esse ex constitutione Ecclesiae: tum quia Ecclesia approbat Religiones; sine qua approbatione vota illa non essent solemnia, sed simplicia; & Ordini sacro annectit votum castitatis: tum quia statuit ut ratione huius coniunctionis censentur solemnia, & certos effectus habeant, quos per se non haberent: nempe ut votum castitatis reddat inhabilem ad matrimonium, & votum paupertatis priuet omni dominio, & reddat illius incapacem; ut singula ex tribus inducant firmiorem minusque solubilem obligationem: quae omnia, ipsa per se non possent. Denique quia Ecclesia potest plura vel pauciora ad voti solemnitatem requirere; plures vel pauciores effectus ei tribuere; sicut etiam ad solemnitatem matrimonij plura vel pauciora potest exigere. Sic olim erat votum solemne, etiam si Religio non esset à Sede Apostolica approbata, ut infra diceretur.

Hinc patet, solemnitatem voti Religiosorum non consistere in aliqua benedictione vel consecratione, ut innuit D. Thomas: quia nulla benedictio aut consecratio est necessaria, praeter eam, quae fit ab ipso vouente per votum, quo se Deo consecrat, qualis reperitur etiam in voto simplici. Nec refert quòd in aliquibus Religionibus fiat aliqua benedictio à Superiore, quia haec non fit in omnibus; non enim in Ordinibus mendicantium: nec est constitutiva rei sacrae; quia res accipiat quoddam esse sacrum, maneatq; immobiliter ad usum sacrum deputata; (qualis est benedictio aquae, salis, vestium sacrarum) sed inuocatiua tantum, ut Deus peculiariter ope sua Religioso adhaerat; sicut benedictio Episcopi & Pontificis super populum, & benedictio mensae, &c. de quo vide Caietanum art. 11.

Neque etiam in traditione & acceptance, ut Non in volunt Sorus supra, Arragonius, & quidam alij. Quia si loquamur de traditione respectu Dei, & acce-

In quo solemnitas voti sit.

Non consistit in benedictione.

traditione.

acceptatione ipsius Dei, hæc non magis fit in voto solemniori quam simplici. Vtrumque enim votum est promissio alicuius rei. Nam votum generatim definitur promissio. quod si votum solemniori etiam est promissio, qua Deo aliquid promittitur solvendum: ergo non est illius traditio. Hæc enim inter se multum differunt; & se habent sicut via & terminus; & sicut contrahere debitum & solvere. Nec obstat quod in professione homo dicatur tradere seipsum ad cultum Dei, quia hæc traditio, quatenus respicit Deum, nihil est aliud quam deputatio vel obligatio sui ad talem cultum, nempe ad abstinentiam libidinis, & paupertatem, &c. quæ deputatio non privatur dominio corporis: & non minus fieri potest voto simplici quam solemniori. Acceptatio quoque ipsius Dei, non minus habet locum in voto simplici quam solemniori; vtrumque enim illi gratissimum: sicut non minus acceptat promissiones quam oblationes.

Si autem loquamur de traditione respectu Prælati, eiusque acceptatione, hæc non fit præcisè vi voti, sed est quid annexum voto in professione, maxime voto obedientiæ; vt dicitur cap. sequenti dubit. 8. Sed hæc traditio potest etiam esse annexa voto simplici; vt patet in iis qui nuncupant tria vota substantialia in nostra Societate; statim enim emissis votis post biennium probationis in Societate, manet vouens eodem modo ligatus, quo Professus, & transit in ius Religionis. Et sanè nulla fingi potest ratio, cur homo non possit se tradere tum Deo, tum Prælato per votum simplex, ita vt Prælati in illum ius acquirat, accedente præsertim ordinatione Ecclesiæ, qua hic modus approbatur, & Prælati auctoritas acceptandi datur.

Secundò Probatur, Pontifex potest dispensare in voto solemniori Clericorum; vt fatetur D. Tho. & communis sententia Doctorum, cur non etiam in voto Monachorum? non enim illud est minus solemniori, nec minus continet sui traditionem, quam hoc. Nec refert quod illud non sit essentialiter annexum Ordini sacro, sicut hoc statui Religioso; quia inde solum sequitur, fieri non posse vt quis maneat Religiosus soluto voto; sicut fieri potest vt quis maneat ordinatus sublato voto. non autem sequitur votum tolli non posse vnà cum statu religioso. imò conuincit, ipsum quoque statum religiosum auferri posse; cum hic non constet nisi votorum obligatione.

Exemplis probatur.

Tertiò Probatur, Quia vt fide digni Auctores referunt, Pontifex sæpè vsus est hac potestate. Primò, Cum Nicolao Iustiniano Monacho professò dispensauit Alexander III. vt posset vxorem ducere; ne familia tam illustri extingueretur, ex qua susceptis sex filiis & tribus filiabus, ad Monasterium rediit, miraculis postea clarus. Habetur in Vita S. Laurentij Iustiniani, & apud Volterranum lib. 4. Historiæ. Secundò, Cum rege Aragoniæ, qui cum esset Monachus professus, & eius pater sine liberis obiisset, solutus est votis monasticis vt vxorem duceret, teste Paludano d. 38. qu. 4. art. 4. conclus. 11. & referunt Annales Hispaniæ. Tertiò, Cum Constantia filia regis Siciliæ, Moniali professâ, vt nuberet Henrico VI. refert Platina in Caestino III. Omitto alios: atqui durum est, dicere, Pontifices in re tanti momenti errasse.

142 Dico Secundò, Potest etiam dispensare in voto solemniori paupertatis & obedientiæ, si legitima cau-

sa subsit, non enim in his est maior difficultas, quam in voto castitatis. Dixi, si subsit causa, quia Nauar. comment. 2. de Regularibus num. 17. putat, non posse iustam causam subsistere, præsertim vt dispensetur in voto paupertatis; quia sufficit vt ei concedatur plena administratio absque dominio, quæ tamen sit aliquo modo dependens ab arbitrio Pontificis: hæc enim sufficiens est ad omnes actus necessarios; vt ad donandum, ad acquirendum, ad contrahendum; ad condendum testamentum. Idem videtur dicendum de voto obedientiæ; non enim necesse est hoc vinculum laxari, sed satis est materiam subtrahi, tollendo subiectionem, quam habet subditus ad suum Prælatum. & tunc manebit soli Pontifici subiectus; sicut accidit quando Monachus fit Episcopus vel Cardinalis. Hæc sententia est valde probabilis.

Contrariam tamen puto verior, nempe posse iustam causam subsistere; vt si dispensetur vt Monachus fiat Princeps secularis & ducat vxorem; tunc enim est sufficiens causa vt votum paupertatis ei omnino laxetur, ne affectu proprietatis, largitionibus, sumptibus superfluis, alijsve modis, qui faciliè in hoc statu possunt occurrere, peccet contra votum. Idem dico de voto obedientiæ. imò videtur hoc votum sponte cessare hoc ipso quo definit esse Religiosus; quia non intelligitur nisi de iis, quæ continentur in regula, vel ad regulæ obseruationem diriguntur. In Episcopis tamen non definit, sed mutatur in obedientiam congruentem illi statui; ipsorum tacito vel expresso consensu, vel nouo & formali voto.

Notandum est, Sorum lib. 10. de Iustitia qu. 5. art. 7. insinuare, re ipsa dispensatum esse cum Episcopis Monachis in voto paupertatis: nam quod ad prouentus Ecclesiasticos attinet, Episcopi ex Monachis facti eodem modo obtinent portionem sibi assignatam, quo Episcopi seculares suam: at qui seculares ita suam obtinent vt eius habeant dominium, vt verior sententia tenet: ergo etiam Episcopi Monachi dominium habent portionis suæ. Idem probatur de bonis secularibus ex c. 1. Statutum. 18. qu. 1. vbi sic dicitur: Statutum est, vt Monachus, quem electio canonica à iugo regulæ & professionis monachalis absoluit, & sacra ordinatio de Monacho Episcopum fecit, velut legitimus heres paternam sibi hereditatem postea iure vendicandi potestatem habeat. Vbi duo dicuntur: Alterum est, Monachum per electionem canonicam (intellige confirmatam à Pontifice) liberari à iugo regulæ, ita vt non amplius teneatur ieiuniis, abstinentia carnis, vsu laneorum, silentio, & reliquis monasticis obseruationibus in regula præscriptis. Excipio tamen habitum, quem vt seruet, statutum est cap. Clerici officia, de vita & honestate Clericorum: quamuis in quibusdam locis, vt in Italia, teste Sorro, hoc non seruetur. Alterum est, illum habere ius successionis hereditariæ; quod intellige, etiam si fortè illud fuerit quasi extinctum; vt si sit ex Ordine mendicantium: quia non fuit extinctum absolute, sed sub conditione, nisi fieret Episcopus. Confirmatur, quia Pontifex huiusmodi Episcopis interdum concedit potestatem vt emant bona secularia, eaque relinquunt quibus volunt; quod est signum dominij.

Sed verius est, eos hoc voto non esse absolutos, sicut nec voto obedientiæ; ita D. Thomas expressè art. 11. ad 4. estque communis sententia

Bbb 4

Docto-

In voto paupertatis & obedientiæ.

Votum obedientiæ in Religioso Episcopo.

143 De Episcoporum paupertate.

Liberatur à iugo regulæ.

Succedit in hereditatem.

Verius est, non esse liberos.

Doctorum, Nauarri, de rectoribus qu. 3. monit. 12. Siluestri Religio 6. num. 10. Armilla v. Religio n. 25. & aliorum. Ratio est, quia obligatio horum votorum est de essentia Religionis, ut aperte colligitur ex cap. Cum ad Monasterium. Vnde cum per Episcopatum non desinat esse Religiosus, non soluitur his votis.

Deinde quia necesse non est, Religiosum Episcopum factum, esse dominum suae portionis: satis est ut habeat administrationem, qualem Canonones illi permittunt, tum ad suam sustentationem, tum ad pias causas: haec enim administratio sufficit ad tales actus. Ius autem successione non acquirit per Episcopatum; nam illud etiam antea habebat, existens Monachus, ut constat ex cap. 9. Si qua mulier. 19. qu. 3. & ex L. Deo nobis. C. de Episc. & Cler. sed per Episcopatum fit, ut si quid in posterum acquirat, id cedat non Monasterio, sicut ante, sed ipsius Ecclesiae: & hoc est quod disponitur cap. Statutum. Quod si ipse sit ex Ordine mendicantium, extinctum quidem aliquo modo fuit ius successione, sed per Episcopatum reuiuiscit in commodum Ecclesiae ipsius, ita ut Ecclesia habeat dominium rei sic acquisitae, & ipse administrationem. Vide Siluestrum Religio 4. quaest. 10.

144
Ad argu-
menta.
Status re-
lig. potest
toll. ab ho-
mine.

Alias con-
secrationes
toll. posse.

Quid con-
secratio &
benedictio.

145
Ad ar-
gumenta
aliorum.

Ad argumentum D. Thomae, Negandum est, statum religiosum non posse auferri ab homine: hic enim status non in aliqua consecratione distincta ab obligatione votorum consistit, ut supponit argumentum, sed in ipsa votorum obligatione. vnde cum obligatio huius voti possit auferri ab homine, (ut patet in voto sacris Ordinibus annexo) etiam consecratio illa, quae est per votum. Quod confirmatur exemplo aliorum, quae sic Deo consecrantur, (ut sunt omnia, quae ex voto offeruntur) quae tamen ex causa ad vsus profanos conuerti possunt. Sic etiam panes propositionis etiam Deo essent consecrati, & soli sacerdotes iis vesci possent; tamen in necessitate Dauid & socij illis vti fuere. Idem sepe factum in armis, vestibus Deo oblatis, in terra consecrata, & similibus. Ad- do, valde probabile esse, etiam alias consecrationes ab Ecclesia institutas, à rebus consecratis & benedictis tolli posse eiusdem Ecclesiae auctoritate, rebus ipsis saluis manentibus; ut in templis, altaribus, calicibus, aqua benedicta, vestibus sacris, & similibus. Cur enim Ecclesia non possit constituere ut templum consecratum amittat consecrationem dum polluitur vel profanatur: aut calix dum à fabro malleo tangitur? vel etiam ut consecratio non duret nisi ad certum tempus, & tunc per se euanescat? omnis enim talis benedictio & consecratio non videtur esse aliud quam deputatio ad vsum sacrum, cum inuocatione diuinæ virtutis & assistentiae vel ad debitum vsum, vel ad excitandam reuerentiam, & deuotionem, vel ad consequendum finem nostrarum precum: nam duo illa abundè sufficiunt ut res dicatur consecrata, & sacra. nec alia ratione videtur Ecclesia posse rei sanctitatem conferre extra Sacramentum: atqui illa, nimirum deputatio & inuocatio, non habent vim nec durationem, nisi secundum intentionem deputantis & inuocantis.

Ad aliorum argumenta:

Ad primum respondet D. Thomas, negando nihil esse, quo continentia possit compensari: oratio enim & contemplatio multò est praestantior,

cum sit finis continentiae; & tamen votum horum potest relaxari. Adde, aliam esse Scripturam mentem: non enim continentiam ceteris virtutibus, sed talentis auri praefert.

Ad secundum: Etiam in voto simplici est traditio sui, non tantum promissio; quia per votum simplex castitatis homo statim tenetur ad omnia ea, ad quae per votum castitatis solemne. Imò per vota simplicia potest quis fieri verus Religiosus, si Sedes Apostolica ad hunc finem ea acceptet, ut infra cap. 4. r. n. 8. ostendemus. Vnde verum non est, votum simplex se habere ad solemne sicut sponsalia ad matrimonium; nisi loquamur de certo & particulari illo voto simplici, quo quis vouet se fore Religiosum: hoc enim ad vota solemnia se habet ut sponsalia ad matrimonium, & de hoc intelligendus est D. Thomas art. 11.

In voto
aliquo sim-
plici etiam
est traditio.

Ad tertium: Non est certum, Hirtacum petiisse ab Apostolo ut cum Iphigenia dispenseret, ut Caietanus & alij testantur. Deinde si petiit, non videtur sincero animo promississe conuersionem. Denique illis initiis Ecclesiae fortè non erat expediens.

Ad quartum: Negandum est illum habiturum duas uxores viuas: nam prior defuit esse vxor, per professionem Religionis soluto vinculo coniugali.

Ad quintum: Non est absurdum, sed probabilius quam oppositum, Pontificem ex causa posse dispensare in matrimonio rato non consummato. Ita tenent communiter Doctores Canonum & Legum, Nauarrus cap. 22. num. 21. non condicit Paulum III. & Pium IV. ter vel quater se petente dispensasse. Caietanus tom. 1. Opusc. 28. dicit Pontifices suo tempore sepe dispensasse. Henriquez, de matrimonio cap. 8. num. 11. dicit Gregorium XIII. dispensasse vno die cum vndecim. sed plura de hoc dicenda tractatu de matrimonio.

146
Potest dis-
pensare in
matrimo-
nio rato
non con-
summato.

D V B I T A T I O XX.

Vtrum obligatio voti habentis tacitam vel expressam conditionem cesset, si conditio tollatur per vim vel fraudem vouentis?

Verbi gratia, Vouit aliquis Deo & Superiori, perpetuò seruire in Hospitali, vel Monasterio, sub hac tacita vel expressa conditione, Si Superior me voluerit retinere; & Superior hoc votum legitime acceptauit; Queritur, Vtrum obligatio voti cesset, si ipse de industria malè seruiendo, damna suppellectili inferendo, & omnia turbando dimissionem extorserit.

147

Pars affirmans probari potest, Primò, Quia si Probatio Superior talem dimitteret sponte sua; ille ad nihil ampliùs teneretur, etiam si nulla causa dimissionis subesset; idque ob tacitam conditionem, quae voto ipsius subest: ergo similiter in casu proposito liber erit, cum absolute dimittatur.

Secundò, Illud votum habebat tacitam conditionem, Si me retinere voluerit: ergo si retinere noluerit, & dimiserit, ero liber. Conseq. probatur, Quia non refert ex qua causa proueniat quòd non sit retinere, quando reuera liberè dimittit.

Sed contrarium videtur omnino tenendum, scilicet talem non esse tutum, nisi paratus sit im-
pedi-

148
Contrariu
seruendum.